श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ एकपञ्चाशः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ एकपञ्चाशः सर्गः ॥

मार्गे सुमन्त्रेण दुर्वाससो मुखादाकर्णितां भृगुशापकथां किञ्चिद् भाववृत्तं च वर्णयित्वा दुःखान्विताय लक्ष्मणाय सान्त्वनादानम्

तथा सञ्चोदितः सूतो लक्ष्मणेन महात्मना।
तद् वाक्यमृषिणा प्रोक्तं व्याहर्तुमुपचक्रमे ॥ **7.51.1** ॥

पुरा नाम्ना हि दुर्वासा अत्रेः पुत्रो महामुनिः।
वसिष्ठस्याश्रमे पुण्ये वार्षिक्यं समुवास ह ॥ **7.51.2** ॥

तमाश्रमं महातेजाः पिता ते सुमहायशाः।
पुरोहितं महात्मानं दिदृक्षुरगमत् स्वयम् ॥ **7.51.3** ॥

स दृष्ट्वा सूर्यसङ्काशं ज्वलन्तमिव तेजसा।
उपविष्टं वसिष्ठस्य सव्यपार्श्वे महामुनिम् ॥ **7.51.4** ॥

तौ मुनी तापसश्रेष्ठौ विनीतो ह्यभ्यवादयत्।
स ताभ्यां पूजितो राजा स्वागतेनासनेन च ॥ **7.51.5** ॥

पाद्येन फलमूलैश्च उवास मुनिभिः सह।
तेषां तत्रोपविष्टानां तास्ताः सुमधुराः कथाः ॥ **7.51.6** ॥

बभूवुः परमर्षीणां मध्यादित्यगतेऽहनि।
ततः कथायां कस्याञ्चित् प्राञ्जलिः प्रग्रहो नृपः ॥ **7.51.7** ॥

उवाच तं महात्मानमत्रेः पुत्रं तपोधनम्।
भगवन् किं प्रमाणेन मम वंशो भविष्यति॥ **7.51.8** ॥

किमायुश्च हि मे रामः पुत्राश्चान्ये किमायुषः।
रामस्य स सुता ये स्युस्तेषामायुः कियद् भवेत्॥ **7.51.9** ॥

काम्यया भगवन् ब्रूहि वंशस्यास्य गतिं मम।
तच्छ्रुत्वा व्याहृतं वाक्यं राज्ञो दशरथस्य तु॥ **7.51.10** ॥

दुर्वासाः सुमहातेजा व्याहर्तुमुपचक्रमे।
शृणु राजन् पुरा वृत्तं तदा देवासुरे युधि॥ **7.51.11** ॥

दैत्याः सुरैर्भर्त्स्यमाना भृगुपत्नीं समाश्रिताः।
तया दत्ताभयास्तत्र न्यवसन्नभयास्तदा॥ **7.51.12** ॥

तया परिगृहीतांस्तान् दृष्ट्वा क्रुद्धः सुरेश्वरः।
चक्रेण शितधारेण भृगुपत्न्याः शिरोऽहरत्॥ **7.51.13** ॥

ततस्तां निहतां दृष्ट्वा पत्नीं भृगुकुलोद्वहः।
शशाप सहसा क्रुद्धो विष्णुं रिपुकुलार्दनम्॥ **7.51.14** ॥

यस्मादवध्यां मे पत्नीमवधीः क्रोधमूर्छितः।
तस्मात् त्वं मानुषे लोके जनिष्यसि जनार्दन॥ **7.51.15** ॥

तत्र पत्नीवियोगं त्वं प्राप्स्यसे बहुवार्षिकम्।
शापाभिहतचेतास्तु स्वात्मना भावितोऽभवत्॥ **7.51.16** ॥

अर्चयामास तं देवं भृगुः शापेन पीडितः।
तपसाऽऽराधितो देवो ह्यब्रवीद् भक्तवत्सलः॥ **7.51.17** ॥

लोकानां सम्प्रियार्थं तु तं शापं गृह्यमुक्तवान्।
इति शप्तो महातेजा भृगुणा पूर्वजन्मनि॥ **7.51.18** ॥

इहागतो हि पुत्रत्वं तव पार्थिवसत्तम।
राम इत्यभिविख्यातस्त्रिषु लोकेषु मानद॥ **7.51.19** ॥

तत् फलं प्राप्स्यते चापि भृगुशापकृतं महत्।
अयोध्यायाः पती रामो दीर्घकालं भविष्यति॥ **7.51.20** ॥

सुखिनश्च समृद्धाश्च भविष्यन्त्यस्य येऽनुगाः।
दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च॥ **7.51.21** ॥

रामो राज्यमुपासित्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति।
समृद्धैश्चाश्वमेधैश्च इष्ट्वा परमदुर्जयः॥ **7.51.22** ॥

राजवंशांश्च बहुशो बहून् संस्थापयिष्यति।
द्वौ पुत्रौ तु भविष्येते सीतायां राघवस्य तु॥ **7.51.23** ॥

स सर्वमखिलं राज्ञो वंशस्याह गतागतम्।
आख्याय सुमहातेजास्तूष्णीमासीन्महामुनिः॥ **7.51.24** ॥

तूष्णीभूते तदा तस्मिन् राजा दशरथो मुनौ।
अभिवाद्य महात्मानौ पुनरायात् पुरोत्तमम्॥ **7.51.25** ॥

एतद् वचो मया तत्र मुनिना व्याहृतं पुरा।
श्रुतं हृदि च निक्षिप्तं नान्यथा तद् भविष्यति॥ **7.51.26** ॥

सीतायाश्च ततः पुत्रावभिषेक्ष्यति राघवः।
अन्यत्र न त्वयोध्यायां मुनेस्तु वचनं यथा॥ **7.51.27** ॥

एवं गते न सन्तापं कर्तुमर्हसि राघव।
सीतार्थे राघवार्थे वा दृढो भव नरोत्तम॥ **7.51.28** ॥

श्रुत्वा तु व्याहृतं वाक्यं सूतस्य परमाद्भुतम्।
प्रहर्षमतुलं लेभे साधु साध्विति चाब्रवीत्॥ **7.51.29** ॥

ततः संवदतोरेवं सूतलक्ष्मणयोः पथि।
अस्तमर्के गते वासं केशिन्यां तावथोषतुः॥ 7.51.30॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे एकपञ्चाशः सर्गः॥